

Fonds Duurzaam Materialen- en Energiebeheer

Regionale projectoproep 2021 – 2022

Folder

Context

Wereldwijd worden elk jaar meer en meer mineralen, fossiele brandstoffen, metalen en biomassa omgezet tot producten en diensten. Vandaag gaat het om jaarlijks meer dan 100 miljard ton. Daarvan wordt minder dan 9% opnieuw in de kringloop gebracht.

Met de ontginning, het transport en de verwerking van al deze grondstoffen zorgen we – vaak ver weg – voor een enorme ecologische, sociale en milieu-impact. Erg onderbelicht is de bijdrage ervan tot klimaatverandering: 62% van de wereldwijde broeikasgasuitstoot is toe te schrijven aan de ‘pre-verkoop’-fasen van een product of dienst. Daarbij komt nog dat vele grondstofvoorraden eindig zijn en dat onze grondstofhonger ons erg afhankelijk maakt.

Het enige mogelijke antwoord hierop is minder gebruik en duurzame grondstoffen, materialen en energie en het sluiten van materiaalkringlopen. Meer informatie hierover vindt u op onderstaande links:

- [Kenniskaarten](#)
- [YouTube](#)

Om tot die duurzame, koolstofarme en circulaire samenleving te komen, wil het Fonds Duurzaam Materialen- en Energiebeheer in Vlaanderen, zoals haar naam het zegt, duurzaam materialen- en energiebeheer helpen ontwikkelen tot een breed toegepaste praktijk.

Dit doet het Fonds met haar jaarlijkse oproepen. Daarmee steunt ze projecten die inzetten op innovatieve oplossingen in Vlaanderen voor prangende actuele uitdagingen of duidelijke leemtes in de duurzame transitie van materialen- en energiebeheer. Samenwerking wordt daarbij als centraal element vooropgesteld.

Meer impact: de regionale oproep verandert vanaf 2020

- Om haar impact te vergroten, werkt de regionale oproep vanaf dit jaar met een **specifiek thema**. Indiensers moeten met hun projectvoorstel een antwoord bieden op een welbepaalde maatschappelijke uitdaging. Enkel projectvoorstellen die hieraan beantwoorden, komen in aanmerking om steun te krijgen. Het thema van de huidige oproep is **meer circulariteit voor textiel, voedsel en (wijk)renovatie** (zie verder).
- De steun bedraagt **tot 40.000 EUR** per regionaal project per jaar (i.p.v. 25.000 EUR). In uitzonderlijke gevallen, en mits uitdrukkelijke motivatie, kan zelfs hogere steun worden toegekend.
- Regionale projecten hebben een looptijd van minstens 1 jaar, maar **steun kan worden verlengd** (max. 2 keer bijkomende steun). Projecten worden daarom uitgenodigd om een visie over meerdere jaren te formuleren.

beheerd door de Koning Boudewijnstichting

Stichting van openbaar nut

BREDERODESTRAAT 21 - 1000 BRUSSEL

TEL +32-2-511 18 40 KBS-FRB.BE GOEDED OELEN.BE INFO@KBS-FRB.BE

Fonds Duurzaam Materialen- en Energiebeheer

Thema: Meer circulariteit voor textiel, voedsel en (wijk)renovatie

Met deze oproep wil het Fonds voor Duurzaam Materialen- en Energiebeheer inzetten op **meer circulariteit** voor minder materialen- en energiegebruik.

Aansluitend bij het Europese Actieplan voor de Circulaire Economie ligt de focus dit jaar op textiel, renovatie en voedsel. Net die sectoren omdat hier nog vele horden te nemen zijn om ze circulair en koolstofarm te maken.

1. Textiel

De milieudruk van textiel is groot. Na levensmiddelen, huisvesting en vervoer verbruikt textiel de meeste grondstoffen en water. De productie en reiniging van textiel brengt scheikundige stoffen, microvezels en microplastics in het milieu. Het staat op de vijfde plaats voor de uitstoot van broeikasgassen. 60 % van de kleding in de EU wordt buiten de EU geproduceerd en met grondstoffen die eveneens buiten Europa worden gewonnen. We wentelen hierdoor niet alleen de milieudruk af, maar vaak gaat dit ook gepaard met sociaal onaanvaardbare toestanden.

Wereldwijd wordt minder dan 1 % gerecycleerd tot nieuwe textielproducten. Meer circulariteit kan de milieu-impact van textiel behoorlijk doen dalen.

Vele oplossingen zijn mogelijk om de circulariteit binnen de brede textielsector te bevorderen. Denk bv. aan ecologisch ontwerpen om hergebruik, herstel en hoogwaardige materiaalrecyclage mogelijk te maken, of aan initiatieven om hergebruik en reparatie te bevorderen en mogelijk en rendabel te maken, of aan projecten die “snelle mode” en uitpuilende kleerkasten uit de wereld willen helpen of aan het bedenken van een heel concrete circulaire aanpak ‘cradle-to-cradle’ voor een bepaalde textielstroom, ...

➔ Meer info en inspiratie:

- [Milieudruk en klimaatimpact textiel](#)
- [Circulaire mode en textiel](#)
- [European Clothing Action Plan](#)
- [Praktijkcases circulair textiel en mode – Vlaanderen Circulair](#)

2. (Wijk)renovatie

Jaarlijks gaan wereldwijd bijna 40 miljard ton aan grondstoffen naar de bouw, het onderhoud en de renovatie van huizen, kantoorgebouwen, wegen en andere infrastructuur. De impact op klimaat, milieu en biodiversiteit is groot. De ontginning van grondstoffen, de productie van bouwmaterialen en de bouw en renovatie van gebouwen zorgen naar schatting voor zo’n 5 tot 12% van de totale broeikasgasemissies per land. Daarnaast gaat er ook heel wat materiaal verloren. Jaarlijks is de bouwsector binnen de EU verantwoordelijk voor meer dan 35 % van de afvalberg.

In Vlaanderen stoten gezinnen jaarlijks 9.5 miljoen ton CO2 uit, zo’n 12% van het totaal. Tel je er de niet-industriële gebouwen bij dan gaat het om 18%. Vandaar dat de Vlaams overheid sterk inzet op energetische renovaties. De beleidsmaatregelen hebben tot doel het gebruik van fossiele brandstoffen

beheerd door de Koning Boudewijnstichting

Stichting van openbaar nut

BREDERODESTRAAT 21 - 1000 BRUSSEL

TEL +32-2-511 18 40 KBS-FRB.BE GOEDEDOELEN.BE INFO@KBS-FRB.BE

Fonds Duurzaam Materialen- en Energiebeheer

tijdens het gebruik van het gebouw te verminderen. De klimaatimpact van de productie en afvalfase van bouwmaterialen wordt op vandaag niet meegenomen in EPC-getallen of E-peilen.

Renovaties zijn vanuit een circulaire invalshoek te verkiezen boven nieuwbouw omdat ze materiaalarter zijn, maar een doorgedreven circulariteit bij (ver)bouwen en renoveren is voorlopig nog een nauwelijks ontgonnen terrein voor beleid, onderwijs, onderzoek en ontwikkeling, bouwheren en de brede bouwsector.

Circulair (ver)bouwen en renoveren is inzetten op minder en koolstofarm materiaalgebruik, op het langer gebruiken van materialen, op het sluiten van grondstofkringlopen en op optimaal ruimtegebruik. Voor de afbraakfase in een renovatieproject betekent dit dat alleen weggehaald wordt wat noodzakelijk is en dat dit maximaal hergebruikt of gescheiden opgehaald en hoogwaardig gerecycleerd wordt. Nieuw aangebrachte elementen of materialen moeten maximaal inzetten op circulaire principes, d.w.z. dat de materialen duurzaam, degelijk, hergebruikt en/of gerecycleerd zijn en dat ze bij toekomstige verbouwingen of afbraak gemakkelijk te demonteren en hergebruiken of tot nieuwe bouwmaterialen te recyclen zijn.

Om deze circulaire principes in de praktijk van (wijk)renovatie om te zetten is nog een bijzonder lange weg af te leggen op diverse fronten en door uiteenlopende spelers. Ruimte zat dus voor innovatieve FDME-projecten!

→ Meer info en inspiratie

- [Duurzaam bouwen en renoveren - WTCB](#)
- [Milieuprofiel van gebouwelementen - OVAM](#)
- [Praktijkcases circulair bouwen – Vlaanderen Circulair](#)
- [Milieuprestatieberekening gebouwen en milieudatabase bouwmaterialen - NL](#)
- [Level\(s\) - The European framework for sustainable buildings](#)
- [Circulair renoveren - TU Delft](#)

3. Voedsel

De voedselproductie is op een na de grootste verbruiker van grond- en hulpstoffen. Bossen worden massaal gerooid of afgebrand om plaats te maken voor rundveeteelt of de kweek van voedergewassen. 70% van het wereldwijde waterverbruik gaat naar landbouwactiviteiten. 30% van de broeikasgasuitstoot in Europa is toe te schrijven aan landbouw en voedselproductie.

Een derde van al dat voedsel gaat verloren. In Vlaanderen gaat het om ongeveer 2 miljoen ton in de verschillende schakels van de voedselketen: van landbouwer over voedingsindustrie en distributie tot horeca en consument.

De aanpak van voedselverlies staat al een tiental jaar op de Vlaamse beleidsagenda en is een prioriteit van de huidige Vlaamse Regering. Op vandaag bereidt OVAM samen met de stakeholders een actieplan 'voedsel en biomassa circulair 2021-2025' voor.

beheerd door de Koning Boudewijnstichting

Stichting van openbaar nut

BREDERODESTRAAT 21 - 1000 BRUSSEL

TEL +32-2-511 18 40 KBS-FRB.BE GOEDEDOELEN.BE INFO@KBS-FRB.BE

Fonds Duurzaam Materialen- en Energiebeheer

We doen het in Vlaanderen niet slecht in vergelijking met andere Europese landen. Maar toch gooien we jaarlijks 37 kg eetbaar afval weg per persoon. 31% - soep, thee, melk, ... - wordt doorgespoeld via de gootsteen of het toilet. 28% wordt gecomposteerd via gft-inzameling of thuis. 17% gaat naar de kippen of de hond. En een vierde belandt bij het restafvalzak en wordt verbrand (met energierecuperatie). Het kan en moet dus nog een stuk beter.

→ Meer info en inspiratie

- <https://www.voedselverlies.be/>
- [Actieplan voedselverlies en biomassa\(rest\)stromen circulair - OVAM](#)
- [Informatie en inspiratie voor consumenten en scholen-OVAM](#)
- [Monitoring voedselreststromen en voedselverlies 2017 - Vlaams Ketenplatform Voedselverlies](#)
- [Voedselverlies en consumentengedrag bij Vlaamse huishoudens – Dep. Omgeving](#)
- [Praktijkcases – Vlaanderen Circulair](#)

Om hoger vermelde sectoren (meer) circulair te maken *‘staan vaak wetten in de weg en praktische bezwaren’*. Het FDME richt zich daarom op projecten die inzetten op het bedenken, uitwerken en realiseren van oplossingen voor welbepaalde obstakels en specifieke uitdagingen die het sluiten van materiaalkringlopen in de weg staan. Bewustzijn en draagvlak vergroten, mogelijke oplossingen uittesten, de ontwikkeling van kennis en vaardigheden ondersteunen, concrete piloten realiseren, ... het kan allemaal. Obstakels uit de weg ruimen lukt alleen als we ze samen aanpakken. Daarom zetten projecten ook in op samenwerking, verbinding, mobiliseren en inclusie van en met alle relevante betrokkenen.

Met deze oproep geeft het FDME mee invulling aan de visie van de EU die met haar Green Deal van Europa een samenleving wil maken die tegen 2050 netto-geen broeikasgassen uitstoot, geen grondstoffen uitput en ieder mens en elke regio in de weg ernaartoe betreft en de nodige ondersteuning biedt.

Ontvankelijkheids- en selectiecriteria

Ontvankelijkheidscriteria

- Het aanvraagdossier is volledig en in het Nederlands ingevuld via het online formulier op de website van de Stichting: www.kbs-frb.be.
- Het aanvraagdossier is binnen de gestelde termijn ingediend.
- Het projectvoorstel bevat een visie op het project over verschillende jaren.
- Het projectvoorstel beantwoordt aan het thema van de oproep 2021-2022 ‘Meer circulariteit voor textiel, voeding en (wijk-)renovatie’.
- Het project wordt uitgevoerd in het Vlaamse Gewest.
- Het project heeft een doordachte en realistische begroting en beschrijft waarvoor de middelen van het FDME zullen dienen.
- Indien ook steun wordt gevraagd aan andere partijen vermeldt het projectvoorstel de status van die steunaanvra(a)g(en).

beheerd door de Koning Boudewijnstichting

Stichting van openbaar nut

BREDERODESTRAAT 21 - 1000 BRUSSEL

TEL +32-2-511 18 40 KBS-FRB.BE GOEDED OELEN.BE INFO@KBS-FRB.BE

Fonds Duurzaam Materialen- en Energiebeheer

Selectiecriteria

De ingediende projectvoorstellen hebben de volgende eigenschappen:

- Ze hebben een **blijvende, aantoonbare impact op het duurzaam beheer van materialen- en/of energie** (bv. het sluiten van kringlopen). Deze impact wordt aangetoond aan de hand van cijfermateriaal of door een inschatting door een team van experts. Een blijvend resultaat kan ook betekenen dat het project zelfredzaam wordt of dat de resultaten verder blijven lopen na afloop van het project.
- Ze zetten in op **maatschappelijke innovatie**: ze dragen bij tot verandering van de mindset of tot gedragsverandering; ze beïnvloeden de publieke opinie;...
- Ze kunnen zowel **conceptueel** als **praktisch** van aard zijn of de **omzetting van concept naar praktijk** katalyseren.
- Ze worden getrokken door **interessante, niet-evidente of vernieuwende samenwerkingen of partnerschappen**. Dit kan vernieuwend zijn doordat minder evidente partners elkaar vinden, bijvoorbeeld een milieuorganisatie en een beroepsfederatie. (Ook samenwerkingsverbanden met een reële meerwaarde binnen een koepel of tussen gelijksoortige organisaties, bijvoorbeeld onderwijskoepel, beroepsfederatie of intercommunales kunnen vernieuwend zijn.)
- Ze richten zich op **onontgonnen sectoren, moeilijke doelgroepen of collectieve oplossingen**.
- Ze zijn **opschaalbaar en/of repliceerbaar**; of ze schalen op en/of repliceren binnen een **nieuwe context**.
- Ze hebben een looptijd van **minstens 1 jaar**.

Over de financiële steun

- In principe wordt maximaal 40.000 EUR per regionaal project per jaar toegekend. In uitzonderlijke gevallen, mits uitdrukkelijke motivatie, kan hogere steun worden toegekend.
- Regionale projecten hebben een looptijd van minstens 1 jaar. Steun wordt op jaarbasis verleend en kan worden verlengd. Het Fonds zal maximaal 2 keer bijkomende steun verlenen. Projecten worden daarom verzocht om in hun kandidaatsdossier een visie over minimaal 3 jaar te formuleren.
- Elk regionaal project wordt halfjaarlijks uitgenodigd om de voortgang toe te lichten aan het Bestuurscomité.
- De steun dekt alle werkingskosten (materiaal, vergoedingen, enz.), zolang deze kosten projectgebonden zijn. Investeringskosten komen niet in aanmerking.
- Cofinanciering wordt aanbevolen maar is niet verplicht.

Tot wie is deze oproep gericht?

Wie kan een dossier indienen:

- De oproep richt zich tot uiteenlopende organisaties, verenigingen en bedrijven met een sociaal oogmerk.

beheerd door de Koning Boudewijnstichting

Stichting van openbaar nut

BREDERODESTRAAT 21 - 1000 BRUSSEL

TEL +32-2-511 18 40 KBS-FRB.BE GOEDED OELEN.BE INFO@KBS-FRB.BE

Fonds Duurzaam Materialen- en Energiebeheer

- Indieners zijn verenigingen met een rechtspersoonlijkheid (geen feitelijke verenigingen). Ook beroeps- en sectorfederaties horen daarbij, net als bedrijven met een sociaal oogmerk.
- Initiatieven en organisaties met winstoogmerk worden uitgesloten.
- Een overheid kan geen project indienen, maar kan wel deelnemen als partner.
- Indieners zijn bereid om de resultaten van hun project te delen zodat hun initiatief replicerbaar is of zodat er geleerd kan worden van de knelpunten of negatieve resultaten.
- Ook vervolgtrajecten die beantwoorden aan het **thema 'meer circulariteit voor textiel, voedsel en (wijk)renovatie'** kunnen worden ingediend. Het moet wel gaan om een verbreding en een evolutie van een eerder gesteund project; het mag geen herhaling zijn. Voorstellen voor een vervolgtraject worden opnieuw beoordeeld op basis van het nieuw ingediende dossier.
- Herkansing: ook de laureaten van vorige FDME-oproepen die steun ontvingen maar die met hun project niet de gewenste impact realiseerden, en die vanuit de opgedane ervaring hun projectvoorstel wensen aan te passen en te verbeteren, kunnen dit indienen (op voorwaarde dat het nieuwe projectvoorstel aansluit bij het thema van de huidige oproep).

Welke projecten komen niet in aanmerking:

- Projecten die zich niet richten op het thema 'meer circulariteit voor textiel, voedsel en (wijk)renovatie';
- Projecten die producten of diensten willen vermarkten;
- Projecten rond technologische innovatie;
- Projecten met een effect (grotendeels) buiten het Vlaamse Gewest;
- Energiezuinige renovaties van gebouwen.

Jury

Een onafhankelijke jury selecteert de meest beloftevolle projecten. Deze indieners worden uitgenodigd om hun voorstel voor de jury te pitchen.

De pitch (die plaats vindt in april 2021) dient vooral om (kritische) vragen en aanvullende suggesties van de jury over mogelijke verbeteringen van het projectvoorstel te bespreken. Op basis hiervan selecteert de jury de laureaten.

Jaarlijks krijgen maximum 3 regionale projecten steun.

Planning

- Lancering van de oproep: 04/11/2021
- Uiterste datum voor het indienen van kandidatuurdoossiers: 21/02/2022
- Pitch: april 2022
- Bekendmaking van de resultaten: mei 2022

beheerd door de Koning Boudewijnstichting

Stichting van openbaar nut

BREDERODESTRAAT 21 - 1000 BRUSSEL

TEL +32-2-511 18 40 KBS-FRB.BE GOEDEDOELEN.BE INFO@KBS-FRB.BE

Fonds Duurzaam Materialen- en Energiebeheer

Contact

- Voor algemene vragen neemt u contact op met ons Contact Center: tel. 02/500 45 55 of e-mail contactcenter@kbs-frb.be
- Hebt u specifieke vragen over de inhoud van deze oproep? Contacteer dan Anneke Ernon, projectcoördinator Koning Boudewijnstichting op ernon.a@kbs-frb.be of 02 549 02 02.

Over het Fonds Duurzaam Materialen- en Energiebeheer (FDME)

Het Fonds Duurzaam Materialen- en Energiebeheer is een unieke samenwerking van het afvalbeheerbedrijf Indaver en de milieuverenigingen Actiecomité ter Beveiliging van het Leefmilieu op Linkeroever en in het Waasland (ABLLO) en de Bond Beter Leefmilieu (BBL). Het fonds stimuleert, ondersteunt en (co-)financiert vernieuwende samenwerkingsprojecten die impactvol bijdragen tot een meer duurzame omgang met materialen en energie.

Het Fonds steunde sinds 2006 al 78 regionale projecten en 161 lokale projecten voor meer dan 2.150.000 euro.

beheerd door de Koning Boudewijnstichting

Stichting van openbaar nut

BREDERODESTRAAT 21 - 1000 BRUSSEL

TEL +32-2-511 18 40 KBS-FRB.BE GOEDEDOELEN.BE INFO@KBS-FRB.BE